KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

TALLINNA POLÜTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 39 (884) Reede, 23. detsember 1977 XXIX aastakäik

OLI ENERGEETIKUTE PÄEV

Igal aastal 22. detsembril tähistab Nõukogudemaa energeetikute päeva. Meenutatakse möödunut, tehakse tulevikuplaane.

Eile möödus 57 aastat päevast, mil VIII ülevenemaalisel nõukogude kongressil esines V. I. Lenin ettekandega meie riigi elektrifitseerimise plaanist. Seda plaani tuntakse GOELRO nime all. Viimane nägi ette ehitada 10—15 aasta jooksul 20 soojuselektrijaama ja 10 hüdroelektrijaama koguvõimsusega 1750 MW. GOELRO plaani tähtsust Nõukogude Liidu rahvamajandusele iseloomustab kõige paremini V. I. Lenini hinnang: ta pidas seda partei teiseks programmiks.

Tööstuse üldine tase ja areng sõltuvad paljuski elektrienergiaga varustatuse kindlustamisest, seetõttu on energeetika arengule antud eelistingimused.

Viimase 15 aasta jooksul on elektrijaamade koguvõimsus meie maal suurenenud 3,3 korda, elektrienergia üldtoodang aga 3,6 korda. Praegu toodetakse 86% elektrienergiast soojus- ja tuumaelektrijaamades, ülejäänud 14% aga hüdroelektrijaamades. Märgime, et 1977. a. seisuga töötab meil 50 soojuselektrijaama, mille võimsus ületab 1000 MW, nende hulgas Zaporežje elektrijaam võimsusega 3600 MW, Krivoi-Rogi elektrijaam võimsusega 3000 MW, ja ka Balti ja Eesti soojuselektrijaamad kumbki võimsusega 1600 MW.

Viimasel pooleteisel aastakümnel ei ole energeetika kasvanud mitte ainult ekstensiivselt, vaid oluline on ka selle kvalitatiivne areng. Üheks energeetilise protsessi näitajaks elektrijaamas on ühe KWh elektrienergia tootmiseks kulutatud tingkütuse kulu. Mainitud ajavahemikul vähenes see näitaja Nõukogude Liidu soojuselektrijaamades ligikaudu 30% võrra. Momendil on meie soojuselektrijaamad ökonoomsemad maailmas. Selline märgatav progress energeetikatööstuses on teoks saanud tänu ülekriitiliste auruparameetrite kasutamisele (praegu töötab üle 30% soojuselektrijaamadest ülekriitilistel parameetritel), võimsate energiaplokkide rakendamisele ja elektrienergia ning soojuse koostootmisele. Soojuselektrijaamades võime leida auruturbiine võimsusega 1200 MW ja aurugeneraatoreid aurutootlikkusega 2650 tonni auru tunnis.

Millises suunas areneb energeetika lähemas tulevikus? Võib väita, et peamine osa energeetikas jääb siiski soojuselektrijaamade kanda. Enam süveneb tuumaenergia rakendamine. Soojuselektrijaamades suureneb järsult tahkekütuste osatähtsus. Vedel- ja gaaskütuse osatähtsus väheneb. On oodata murrangut ka tuumaenergia kasutamisel — soojuslikel neutronitel töötavate reaktorite kõrval on hakanud üha suuremat tähtsust omandama kiiretel neutronitel töötavad tuumareaktorid. Nende kasutamine võimaldab hüppeliselt suurendada tuumakütuse ühikult vabanevat energiahulka.

Edukalt on arenenud soojuse otseseks elektrienergiaks muundamise seadmete uurimine ja katsetamine — nn. magnethüdrodünaamiliste generaatorite loomine. Üsna pea asutakse esimese tööstusliku suurevõimsuselise magnethüdrodünaamilise generaatori projekteerimisele. Nende generaatorite rakendamine võimaldab suurendada soojuselektrijaamade kasutegurit praeguselt 38—40%-lt (maksimaalne väärtus) 55—60%-ni. Järelikult suurenevad ka kütuse potentsiaalsed varud.

Käesoleva sajandi lõpul loodetakse jõuda ka termotuuma sünteesi reaktsioonide tööstuslikule rakendamisele, mis võimaldab energiaressursse suurendada juba praktiliselt piiramatult.

Ka meie soojusenergeetika kateeder ja tööstusliku soojusenergeetika TU labor on andnud märgatava panuse soojusenergeetika arengule Nõukogude Liidus. Meie uurimistööd on eelkõige rakendatud Balti ja Eesti soojuselektrijaamade aurugeneraatorite projekteerimisel ja nende konstruktsioonide täiendamisel. TPI soojusenergeetikute töid on ulatuslikult rakendatud Siberi pruunsütel töötavate soojuselektrijaamade aurugeneraatorite loomisel. Oleme osa võtnud mitmete üleliiduliste tehnilis-normatiivsete eeskirjade ja arvutusmeetodite väljatöötamisest. Peagi hakkame tegelema ka probleemidega, mis on seotud soojuse otseseks elektrienergiaks muundamisega.

Soojusenergeetika kateedri juhataja
prof. ARVO OTS

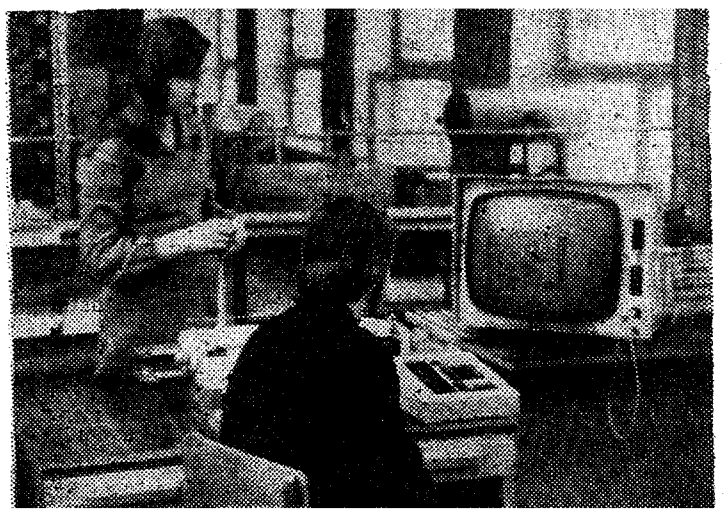

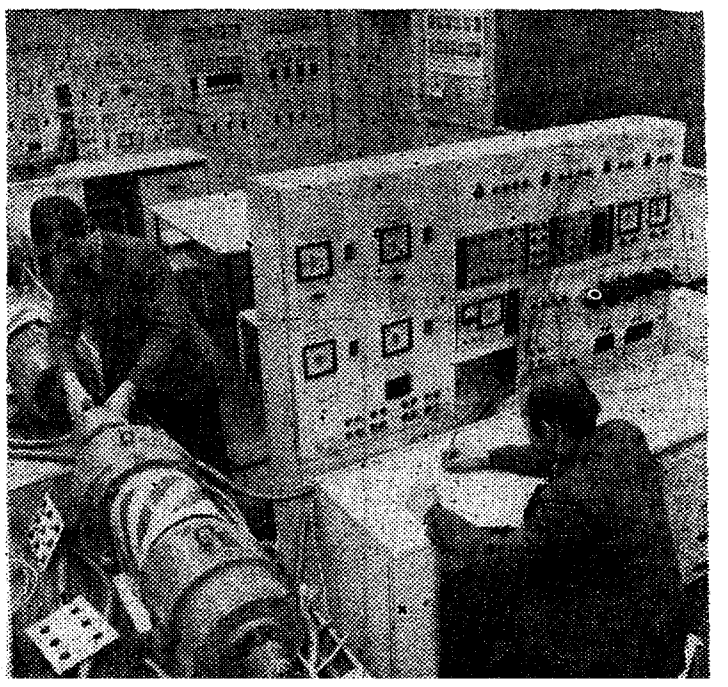

* Piltidel. Vasakul: üliõpilased arutamas diplomitöid raalil «MIR-2» tööstusliku soojusenergeetika laboris. Paremal moment elektriajamite laborist.

KES KUS MIS

ÕPPIDA! ÕPPIDA! ÕPPIDA!

Tänane leht on viimane enne talvist eksamisessiooni. Arvestuste tegemise ja laborite-kontrolltööde-projektide arvestamise rutakat hõngu on majas tunda juba mõnda aega. Esmakursuslastel esimest, viimasekursuslastel viimast korda talvisel sessil tuleb arvestustel-eksamitel TEADA. Osa diplomande on majast juba praktikale läinud, teistel ootab ees veel vaid riigieksam. Noorematel läheb aga tõsiseks teadmistepuistamiseks kohe uue, 1978. aasta esimestest päevadest.

EKSAMID! EKSAMID! vallutavad kõik, sellepärast on meie seekordne ürituste veerg üsna tühjavõitu ja enamasti minevikuline.

POLIITÖKONOOMIA P AINETUNDJA KONK

Onnitleme TPI parimat poliitilise ökonoomia tundjat, õpperühma LS-71 üliõpilast Peep Eomõisi. See õpperühm paistis nimetatud konkursil üldse silma. Lõppvooru jõudis koguni 3 LS-71 tudengit.

MARKSISMI-LENINISMI ÜLIKOOLI TPI OSAKONNAS

4. jaanuaril on I kursusele ruumis A-IV-103 kell 17.15 ja 18.45 kavas järgmised loengud. «Marksistlik-leninlik sotsialistliku revolutsiooni teooria aktuaalsed probleemid» (dots. B. Tamm) ja «Üliõpilaste kasvatamine vastavalt kommunismiehitaja kõlbluse printsiipidele» (akad H. Liimets).

II kursusele samal ajal ruumis A-III-103 «Ühiskonna sotsiaalse struktuuri arengutendentsid» (dots. R. Lumi) ja seminar.

VÄITEKIRJA KAITSMINE

Veevarustuse ja kanalisatsiooni erialanõukogu avalikul koosolekul kaitseb 27. detsembril, teisipäeval, kell 14.00 ruumis A-III-302 oma kandidaadiväitekirja Knarik Aršaviri t. Oganesjan. Väitekirja teema: «Vee rekreatiivse kasutamise elementide arvestamisest veemajanduslikes bilansiarvutustes».

Väitekirjaga võib tutvuda raamatukogus.

KONTSERT JÄI ÄRA

Seoses Glehni lossi III korruse saali remondiga jäi ära väljakuulutatud Rein Rannapi teine kontsert. Järgmine kord kohtume R. Rannapiga 18. jaanuaril.

TULGE NÄÄRIPEOLE!

Nii kutsuvad K- ja L-teaduskonnad oma õppejõude ja teenistujaid kolmapäeval, 28. detsembril Glehni lossi. Avavalss kell 20.00. Tantsuks mängib ansambel «Palderjan». Piletid A-II-401 ja A-IV-119.

PRESSIKLUBI VIIMANE ÜRITUS

selle aastanumbri sees on täna õhtul Nõukogu saalis. Võetakse vastu uusi liikmeid, arutatakse semestri jooksul tehtut ja vaetakse kevadeplaane.

FILMIKLUBI LÕPETAS

oma esimese poolaasta 1977. Nõukogude Liidu üheks paremaks tunnistatud filmiga «Haavatud linnud». Lavastaja ja stsenarist ühes isikus Nikolai Gubenko.

Filmiklubi jätkab taas veebruaris.

Veni, vidi, vici...

Caesari mõttetera «Tulin, nägin, võitsin» käib kõige otsemalt teise kursuse tudengite Peeter Lombi, Ilme Riieti ja Raul Rebase kohta. Üheksandat korda on TPI-s konkurss välja selgitamaks, kes on aasta parim üliõpilane-ateismitundja. Selle aasta sügissemestril said 345-st esimese võistlusvooru läbi teinud automaatikust, energeetikust ja ehitajast vaid 17 õiguse edasi võistelda II voorus. Ent meeldiva ootamatusena tulid kolm möödunud aasta laureaati (võistluse juhend lubab 10-l eelmise aasta parimal vahetult teises voorus osaleda), ning hõivasid kolm esikohta mõlemas võistlusviisis.

Eelmise aasta parimad olid selle aasta esmakursuslastest üle juba esimeses voorus saadud punktide poolest. Teise vooru konspektiga ringis oli teistest peajagu parem Peeter Lomp (KA-31), kes sai 39,5 punkti. Kolmel järgneval oli tervelt 8 punkti vähem. Esimese kursuse üliõpilastest küündis nende hulka vaid Aimur Raja (LR-11). Konspektiga ringis oli esimene Ilme Riiet (LS-31) — 43,5 punkti. Talle järgnes mullune võitja, hiljutine vabariikliku ÜTÜ konkursi laureaat Raul Rebane (41 punkti). P. Lomp oli kolmas, kuid eelmise ringi edumaa tagas talle üldvõidu:

		punkte
1.	Peeter-Egil Lomp	132,5
2.	Ilme Riiet	132
3.	Raul Rebane (EE-31)	123,5
4.	Aimur Raja	118,5
5—6.	Aivo Lorits (ET-11)	114
	Kaido Palm (EK-11)	114

Soovime võitjatele õnne!

Kevadsemestril lülituvad võistlussarja ka I kursuse keemia-, mehaanika- ja majandusteaduskonna tudengid. Praegused paremad aga saavad punktilisa ateismialaste ÜTÜ tööde, loengute ja konverentsi ettekannete eest, mis lisatakse seni saavutatutele. Kokkuvõttes kujuneb kevadeks kogu instituudi pingerida, mille kümme esimest konkursi laureaatidena saavad ÜTÜ arvestuspunkte ning selgub TPI parim üliõpilane-ateismitundja, arvult juba üheksas.

Konkursi žürii esimees
KUULO VIMMSAARE

TULIPUNKTIS

KAS AINULT «meie-ajal-oli-parem» VÕI?...

Mul pole andmeid selle kohta, kas üliõpilaste karistamise vajadus praegusel ajal näitab tõusu või langust. Selle rühma kohta, mida mina juhendan (seni peetud teaduskonna «raskeks» rühmaks), võin öelda, et tudengite karistamise vajadus dekaani või rektori poolt on noorematelt kursustelt vanematele jõudmisel järk-järgult vähenenud. Nüüd, neljandal kursusel, pole karistamise põhjusi üldse esinenud.

Kuna aga üliõpilaste karistamise vaagimine on tulipunkti asetatud, siis võib arvata, et distsipliinirikkumisi ja tudengite ebaväärikat käitumist esineb ikkagi palju. Ühe rühma ulatuses, olgu ta siis nii «raske» kui tahes, ei kogune kunagi nii palju karistusi, et neid liigitada, mitut pidi vaagida ning selle põhjal siis üldistusi teha. Võibolla annab siin konkreetseid tulemusi analüüs teaduskonna ulatuses. Dekaanidel peaks vastav materjal käepärast olema, kerget sulge neile kirjutamiseks!

Kunagise tudengina, nüüdse õppejõuna-rühmajuhendajana püüan siin vaid mõningaid mõtteid avaldada.

Aastat kakskümmend tagasi, kui ise tudeng olin, tuli harva ette, et õppedistsipliini rikkumise või nõrga õppeedukuse tõttu kedagi dekaani või rektori poolt karistati. Lihtsalt ei tekkinud sellist vajadust. Olgugi et meie rühm ei koosnenud «inglitest», vaid keskpärastest isegi pisut madalama tasemega tudengitest. Ometi ei eksmatrikuleeritud kogu 5-aastase õpiaja vältel rühmast ühtegi üliõpilast. Tol ajal rühma hooldaja-õppejõu staatust veel ei tuntud. Rühmasisese organisatsioonilise töö juhtimise oli dekanaat täielikult rühmavanemale ja tema abile usaldanud. Rühmavanema asendamatuks abilisteks olid komsorg ja a/ü organisaator. Seda usaldust rühm ka õigustas. Kõik distsipliini ja õppeedukuse küsimused lahendati rühmasiseselt. Õigel ajal, nii et need ei saanudki paisuda suureks pahanduseks, mis dekanaadipoolseid meetmeid nõudnuksid.

Sellise isereguleeruva kasvatussüsteemi lõi mitte mingisugune imerohi, vaid kõige tavalisem ühtekuuluvustunne, mis kujunes välja juba esimesel kursusel. Kollektiivsustunde ilminguks oli seegi, et teatud momendist alates ei kujutanud me endale ette võimalust, kus keegi meist peaks rühmast lahkuma enne kõrgkooli lõpetamist. Kui kellelgi meist hakkas milleski viltu vedama (seda aga juhtus 5 aasta jooksul igaühega enam kui kord), siis leidus alati rühmakaaslane, kes õigel ajal sõbramehelikult sellele tähelepanu juhtis. Kui tarvis, siis ka noomis. Niisugustel seltsimehelikel manitsustel ei puudunud kunagi alltekst, et sa oled ikkagi meie rühma liige ja me tahame sind ka edaspidi endi keskel näha. Need omavahelised noomimised ja manitsemised serveeriti alati niivõrd taktitundeliselt, et «objekt» ei saanud kuidagi solvuda. Ta tunnetas hoopis, et rühm ei ole tema suhtes ükskõikne, et ta on oma kollektiivis asendamatu. Juba see äratundmine, et sa teistele midagi tähendad, sundis sind pingutama, et oma raskustest üle saada.

Nii mõnelegi võib näida, et see on lihtsalt vana-heaaja-jutt, kuna kõik mõõdunu kipub ikka roosilisem olema kui kaasaeg. Aga ma ei taha välta, et nüüdisaegsed tudengid on toonastest halvemad. Vastupidi, nad on kõrgkooli astudes palju avarama silmaringiga, nad on rohkem kuulnud ja näinud, teavad rohkem kui meie tookord. Kuid nad on siiski vähem läbi elanud, vähem oma kätega midagi valmis teinud, vähem vaeva näinud. Nende teadmised kõrgkooli astudes on ammendatud kooliprogrammist ja teabelevivahenditest, niisiis passiivselt. Seetõttu on meie tänane kõrgkooli astuja keskmiselt veidi mugavam, veidi vähem tegutsemishimuline, veidi ükskõiksem ümbruse ja kaaslaste suhtes. Kõige selle tulemusena on ta ka veidi raskemini sellisesse ühtsesse kollektiivi lülituv. Sellele vaatamata olen veendunud, et ka tänased tudengid on võimelised täiesti iseseisvalt rühmakollektiive looma, kui nelle algusest peale võimalikult vastutusrikkaid töölõike usaldataks ega ümbritsetaks neid ülepakutud hooldamisega, mis tihti kipub olema vaid õppejõupoolne «administreerimine».

Üks konkreetne näide selle kohta. Dekanaat saadab välja õppetöö juhtimiseks vajalikke informatsioone, instruktsioone ja meeldetuletusi, adresseerides ühe eksemplari täitmiseks rühmavanemale ja teise samuti täitmiseks rühmajuhendajale (nii on ikkagi kindlam). Tekib segadus, sest pole täpselt määratletud, kes peab selle täitma, kes n.-ö. silma peal hoidma. Ja ilmnebki, et me ei usalda rühmavanemat talle usaldatud korralduse täitmisel.

Kõrgkooli lävepakk peaks olema selleks piiriks, millest ületamisel äsjane keskkoolilõpetanu tunneks, et siit edasi ei ole teed iseseisva tegutsemiseta, ilma omaalgatuseta, ilma vastutuseta oma tegude eest. Ainult tegutsemise, usalduse, vastutuse õhkkonnas kujunevad välja tugevad rühmakollektiivid, kes on suutelised oma liikmeid ise kasvatama ja kus potentsiaalsed pahandused avastatakse ja kõrvaldatakse juba eos.

LI-71 rühmajuhendaja,
elektronarvutite kateedri
dotsent
HARRI MÄGI

• ÜTÜ • ÜTÜ • ÜTÜ •

Edukamad

◆ ÜLIÕPILASTE 1977. a. TEADUSLIKE TÖÖDE VABARIIKLIKU KONKURSI VÕITJATE AUTASUSTAMISEST ◆

I järgu diplom, rinnamärk ja rahaline preemia:

Mehaanikateaduskonnast Boris Bahman ja Engo Väljaots; elektroautomaatikateaduskonnast Teet Evartson, Hillar Oorn, Jelena Ovsjannikova, Ermo Polma ja Anu Sild; kaugõppeteaduskonnast Valeri Gerasimtšuk; elektroenergeetikateaduskonnast Ljudmila Grinko, Jüri Kleesmaa, Arvo Rebane, Ivan Tellinen ja Ivo Varusk; majandusteaduskonnast Svetlana Ivanova, Rein Kaarepere, Ülo Tartu ja Aime Vader; keemiateaduskonnast Lembit Josua ja Tiiu Sikk; ehitusteaduskonnast Paul Kamenik, Arnold Sarap ja Tarmo Möller.

I järgu diplom:

Ehitusteaduskonnast Heino Annuk, Jaan Vides, Natalja Klunduk, Tiia Paal, Toivo Rattasepp, Otto Pukk, Anti Oidsalu, Olga Zabotina ja Maria Jefremkina; majandusteaduskonnast Hanno Rohtla ja Ardo Kamratov; kaugõppeteaduskonnast Veera Adel ja Olev Väin, õhtusest teaduskonnast Ljudmilla Arhipova ja Viktor Prohhorov; elektroautomaatikateaduskonnast Natalja Belova, Olav Kaul, Toomas Ordlik, Arvo Ott; elektroenergeetikateaduskonnast Viktor Gorbatšov, Kaljo Haavandi, Vladimir Marin ja Riho Michalski; keemiateaduskonnast Erge Ikart, Natalja Iljina ja Tatjana Filippova; mehaanikateaduskonnast Rein Sisask, Valeri Tšihhajev, Maksim Straž ja Ruth Ounapuu.

II järgu diplom noorematele kursustele:

Elektroautomaatikateadukonnast Villem Alango, Kirill Nelus, Mart Palmas, Priit Piksarv ja Mario Vilbiks; keemiateaduskonnast Veera Bekuševa, Enn Kärblane ja Peeter Lomp; elektroenergeetikateaduskonnast Aleksander Grigorjev ja Mati Noorväli; majandusteaduskonnast Peeter Eljas, Vallo Erlach ja Nella Kobolt; mehaanikateaduskonnast Hans Kass, Rein Münt, Jaan Tamm, Mart Tamre, Arkadi Vinnik ja Toivo Vähi; ehitusteaduskonnast Kai Leikop, Frederik Ainla, Tiina Raev, Ahto Kaas, Tatjana Tihhomirova ja Tatjana Saarniit; õhtusest teaduskonnast Ingrid Männiste ja Eha Ubar.

Ministri käskkiri

ENSV kõrgema ja keskerihariduse ministri käskkiri 8. detsembrist 1977. a.

Seoses üliõpilaste teaduslike tööde 1977. a. vabariikliku konkursi lõpuleviimisega ja eduka teadusliku töö organiseerimise ning juhendamisega autasustan ministeeriumi aukirjaga järgmisi õppejõude:

Liidia Pets — TPI anorgaanilise keemia kateedri dotsendi kt., Lukreetsia Saks — TPI informatsioonitöötlemise kateedri van.-õp., Toomas Laur — TPI ehitustehnoloogia kateedri dotsendi kt., Jaan Jürvik — TPI elektriajamite kateedri dotsendi kt., Juhan Toomaspoeg — TPI majandusteaduskonna dekaan, dotsent.

Meeldiv teade

Saksa DV-st, Martin Lutheri nim. Halle Ülikoolist tuli meeldiv teade. Halle Ülikooli korraldusel toimunud rahvusvahelisel keskkonnakaitse ökonoomika alasel üliõpilaskonverentsil, kus osalesid ka TPI üliõpilased, sai majandusteaduskonna masinaehituse ökonoomika ja organiseerimise erialä diplomand **Anne Randmer** *oma töö eest teise preemia. Tunnustust leidnud ettekande pealkiri oli «Loodusressursside hindamisest nõukogude teadlaste töödes.» Juhendas dots. Heino Levald.*

ÕNNE!

Kalju Ojaste — 50

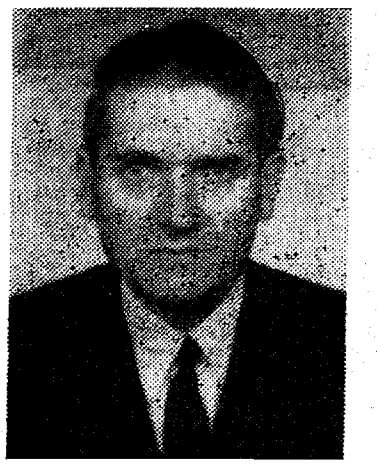

Kui 1946. aasta sügisel asus TPI-s mäendust õppima Võrumaa noormees Kalju Ojaste, siis vaevalt ta arvas, et ta jääbki pidevalt seotuks sama instituudiga. Kuid nii see oli. Lõpetanud instituudi mäeinseneri kutsega, asus ta tööle mäekateedrisse vanemlaborandina, edutati siis labori juhatajaks ning 1954. aastal algab tema, nüüd juba 23 aastat väldanud huvitav, raske, kuid loomingurõõme ja -muresidki pakkuv pedagoogitöö. Mäekateedri spetsiifika nõuab noorelt spetsialistilt osalist ümberkvalifitseerumist ja peale mäenduserialade hakkas K. Ojaste õppetööd läbi viima ka geoloogilistes ainetes. Läheb raskeks loetleda kõiki aineid, milles tal on tulnud loenguid pidada või praktilisi töid juhendada. Eriti aga tuleb märkida K. Ojastet kui kaevanduse ventilatsiooni ja kristallograafia spetsialisti. Väga suur on olnud tema panus vastavate ainete laboratoorse baasi loomisel kateedris ja metoodiliste materjalide koostamisel. Ta on trükis avaldanud üle 25 autoripoogna õppekirjandust, rääkimata muul viisil paljundatud metoodilistest materjalidest. Võib tunduda mõnevõrra üllatavana, et pärast mõningaid katsetusi muudel aladel valis K. Ojaste oma teadustöö põhisuunaks ehitusmaterjalide probleemid. 1964. aastal astus ta mittetatsionaarsesse aspirantuuri TPI ehitusmaterjalide probleemlaboratooriumi juurde ning kaitses edukalt väitekirja 1969. aasta kevadel.

Õppe- ja teadusliku töö kõrval on K. Ojaste osalenud ka paljudes ühiskondliku töö lõikudes. Üks vastutusrikkamaid oli ametiühingubüroo esimehe amet energeetikateaduskonnas.

21. detsembril sai dotsent Kalju Ojaste 50-aastaseks. Mäekateedri kollektiiv õnnitleb oma kauaaegset liiget, kes on teinud kaasa kõik kateedrit tabanud õnnestumised ja ebaõnnestumised. Soovime, et ta ka edaspidi talle omase põhjalikkuse ja vastutustundega saaks täita endale võetud kohustusi noorte inseneride kasvatamisel. Palju kordaminekuid ja head tervist!

MÄEKATEEDER

Ilmar Laul — 50

Ehitusmaterjalide probleemlabor ja ehitusmaterjalide kateeder õnnitles juubilari, ehitusmaterjalide kateedri vanemõpetajat, tehnikakandidaat Ilmar Laulu 50. sünnipäeval.

I. Laul töötab meil alates 1959. aastast, algul ehitusmaterjalide probleemlaboris vanemlaborandina ja 1962. aastast vanemteadurina. 1976. aastast alates jagab I. Laul teadmisi tarkusenõudlejaile vanemõpetajana ehitusmaterjalide kateedris.

Tehnikakandidaat I. Lauli töö on tihedalt seotud põlevkivi energeetilisel tarbimisel tekkiva tuha ja sellest toodetavate sideainete omaduste uurimisega. Juubilari panus põlevkivituhkportlandtsemendi tootmistehnoloogia väljatöötamisel ja selle juurutamisel tsemenditehases «Punane Kunda» pälvis 1972. aastal Nõukogude Eesti preemia.

I. Laul on 61 teadusliku töö autor. Tal on mitmeid autoritunnistusi põlevkivituhktsementide alal. Tema tööd on hinnatud NSVL Rahvamajandussaavutuste näituse pronksmedaliga.

Kolleegide ja tudengite lugupidamise on vanemõpetaja I. Laul võitnud kui laia silmaringi ja sügavate teadmistega eriteadlane ehitusmaterjalide alal.

Teadustööst vabal ajal on juubilar fantaasiat, jõudu ja ilumeelt kulutanud suvemaja ehitamisel ja fotograafiaga tegelemisel, pälvides sellega kaastöötajate tunnustuse.

Kauaaegse viljaka teadusliku ja pedagoogilise töö eest ning seoses 50. sünnipäevaga autasustas ENSV Kõrgema- ja Keskerihariduse Ministeerium I. Lauli aukirjaga.

Ehitusmaterjalide laboratooriumi kollektiiv ning kaastöötajad ehitusmaterjalide kateedrist soovivad väsimatule juubilarile palju aastaid täis loomingulist edu ja kordaminekuid.

KOLLEEGID EHITUSMATERJALIDE KATEEDRIST JA PROBLEEMLABORIST

Võistlusmuljeid

Kunstilise Isetegevuse Majas toimus 11. detsembril ülevabariigiline diskorite atesteerimine. Osa olid võtmas ka 12 esindajat TPI Diskoklubist. Atesteerimisele eelnenud nädalal käis «Pikos» kolme õhtu jooksul esindajate väike «profülaktiline ülevaatus». Seal lubasid osaleda ka mõned külalised Kunstilise Isetegevuse Majast, kuid kahjuks osutusid nad liialt hõivatuiks.

TPI jaoks olid pühapäevase jõukatsumise tulemused küllalt mõtlemapanevad: seni atesteerimatutest õnnestus kategooria saavutada vaid kahel, oma kvalifikatsiooni tõsta ei suutnud keegi. Kaks meest koguni loobusid esinemisest.

Võib öelda, et esinejad ei tundnud end puldis kuigi mugavalt ja selleks oli ka objektiivseid põhjusi.

** Astuti ette heledasti valgustatud kõledavõitu ruumis kõrge komisjoniga silmitsi.*

** Publik oli üsna eripärane, koosnedes vaid oma järge ootavatest ametivendadest.*

** Tuli ette viperusi tehnikaga, paraku rohkem esinejate endi süü läbi.*

** Kuna osavõtjaid oli palju, siis sai igaüks oma kolmveerandtunnise, tihtipeale orgaaniliselt tervikliku programmi esitamiseks aega vaid 10 minutit.*

Mõistagi ei jätnud see kõik tulemustele mõju avaldamata. Määravaiks said siiski esinejate oma vead.

Disko ja seda enam temaatiline disko võiks omada teatud mõttes kasvatuslikku iseloomu, s. t. diskor peaks suutma muusikat kommenteerida, publikut muusika juurde juhatada. Paraku on laialt levinud õnnetute diskokülastajate uputamine faktidesse, millest osa ehk isegi välja mõeldud. Sealjuures demonstreerib diskor oma inimarmastust sellega, et viskab uppujaile aeg-ajalt päästerõnga mõne anekdoodi näol. Kahjuks ei jätkunud paljudel seda inimarmastust ja saalisviibijaid päästis vaid 10-minutiline ajalimiit.

Teiseks äärmuseks on vist diskori selline ülepeakaela sukeldumine muusikasse, et pinnale jõuavad vaid äärmiselt kaemusliku vormiga mullid. Rahvas tajub seda siis diskori vahutamisena.

Heade ideede teostamisel sai nii mõnigi kord komistuskiviks halb diktsioon ja madal kõnekultuur, rääkimata selkest, et mõned esinejad lugesid eksitusi kartes kogu jutu paberilt mahà, heites aeg-ajalt pilke komisjòni poole.

Järgmine jõukatsumine on kevadel ning loodetavasti naturaalse publikuga ja enam-vähem loomulikus miljöös. See muudaks tulemused kahtlemata keskeltläbi paremaks ja ehk ka objektiivsemaks.

Ega muud kui rohkem jonni, usinat rammukogumist ja edukamat väljaastumist kevadel!

VILLEM ALANGO
LR-51

P. S.

Uuesti püüab surnust ärgata meie Diskoklubi. Regulaarsed üritused hakkavad toimuma kevadsemestril. Kavas on õhtud nii mehaanilise kui ka «elusa» muusikaga. Ehk õnnestub ka ulatuslikuma programmi läbiviimine, mis peaks huvitama kõiki, kes soovivad saada ülevaadet rockmuusika ajaloost ja tema olemusest tänapäeval.

Seniks aga head põrumist kõigile pulseeriva muusika sõpradele!

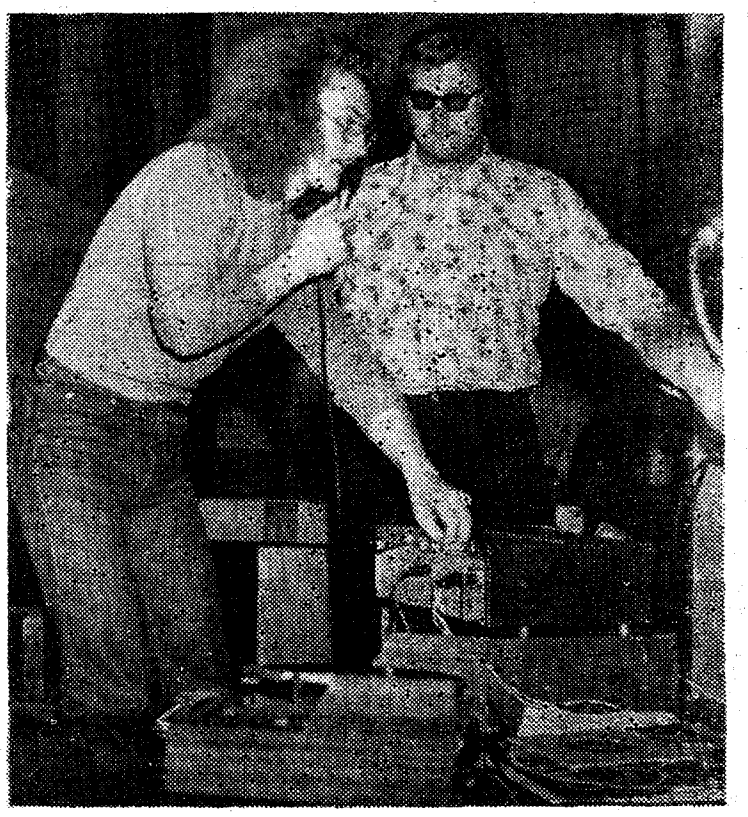

* Pildil moment ühelt teiselt diskorite jõukatsumiselt. Vasakul meie II kategooria diskor Einar Kapp (EE-91).

Meeskoori vaheldusrikkad nädalavahetused

Kaks viimast nädalavahetust olid TPI meeskoorile üritusterohked.

16. detsembri hommikuse Riia rongiga saabus Tallinna Helsingi Ülikooli meeskoor (Ylioppilaskunnan Laulajat — YL), kes oli juba varem esinenud Leningradis ja Riias. Pärast tervitavat «Meestelaulu» tunti rõõmu sõpradega taaskohtumisest. On ju YL-i meeskoor meil ennegi külas käinud.

Sama päeva õhtul esinesid Soome laulumehed Tartu Ülikooli aulas. Tallinlastel avanes võimalus kuulata seda suurepärast koori laupäeva õhtul «Estonia» kontserdisaalis. Kava oli koostatud põhiliselt Lääne klassikute ning Soome heliloojate loomingust. Kuulajad nautisid viimistletud muusikat. Ereda mulje jättis koori solist Pertti Saurola.

Veidi lähemalt koorist üldse. Helsingi Ülikooli meeskoor koosneb enamasti üliõpilastest. Lauljate hulgas on ka mitmete teiste kõrgõppeasutuste lõpetanuid — arste, pedagooge, biolooge, juriste, insenere ja õkonomiste. Koor, mis loodi 1883. aastal, on Soomes vanim. Praegu on koori dirigendiks Heikki Peltola. Repertuaar on ulatuslik, kokku lauldakse seitsmeteistkümnes keeles. Põhiosa moodustab siiski soome koorimuusika.

YL on sageli esinenud väljaspool kodumaa piire. Viimase 15 aasta jooksul on lauldud Skandinaaviamaades, USA-s ja Kanadas, Poolas, Nõukogude Liidus, Inglismaal, Rootsis, Hollandis. Mööda nud aastal käis koor huvitaval kontserdireisil marsruudil India—Tai—Filipiinid—Jaapan. 1973. a. võitis YL esikoha rahvusvahelisel meeskooride konkursil Haagis. 1965. a. saavutati teine preemia BBC konkursil. Koor on sisse laulnud 6 heliplaati.

Pärast menukat kontserti kohtusid kaks koori Taidlejate Majas. Soomlastele meeldis vana loss väga. Õhtu jooksul kõlasid vaheldumisi mõlema koori laulud. Lauldi ka kombineeritud koosseisudega, kus häälerühmi oli kumbastki koorist.

Tutvustasime külalistele ka olümpiaehitusi. Põhjanaabrid käisid tervitamas Gustav Ernesaksa, kel oli sünnipäev.

Pühapäevaõhtuses sadamas lahkuti taaskohtumise soovidega, siis aga juba teisel pool lahte. Loodame soovide täitumist.

Viimasel nädalavahetusel sai meeskoor jälle aasta vanemaks, kolmekümnekaheseks. Selle sündmuse tähe all said teoks kontserdid Pärnus ja Viljandis.

Kuurordilinna vastuvõtt oli soe. Laulumehed said kahe huvitava ekskursiooni osaliseks. Üks meie koori kunagisi liikmeid, Pärnu KEK-i mees, tutvustas oma ettevõtet. Oli, mida vaadata. Sellises kohas sooviksid vist paljud meist töötada. Teine ekskursioon oli «Viisnurka», samuti huvitav.

Viljandis sai erilise menu osaliseks meie kvartett Dirigentideks olid Anne Dorbek ja Jüri Rent. Õhtul tähistati koori aastapäeva Kirsimäe kohvikus. Austati mehi, kes on koori tugisammasteks. Lauluvend Ülo Tärnol sai meeskooris lauldud juba 21 aastat. See juba on midagi. Eelmisel aastal silmapaistnud mehi peeti meeles meenete ja tänusõnadega. Õhtu oli tore ja meeldejäädv. Aitäh organisaatoreile!

Nii möödusid kaks viimast nädalavahetust meie kooris.

Koori liige
JÜRI KIRSS
TP-31

AGATHA CHRISTIE miljon dollarit

2.

Poirot tegi grimassi. «Nad ei saanud ju täitsa kaduda, ma arvan, et nad müüdi väikeste pakkidena poole tunni jooksul «Olympia» pardal! Hästi, kahtlemata on mul nüüd vaja näha mr. Ridgeway'd»

«Teeksin teile ettepaneku lõunastada koos minuga «Cheshire Cheese'is.» Philip tuleb ka sinna. Me pidime kokku saama, kuid ta ei tea veel, et ma käisin teiega tema huvides nõu pidamas.»

Me nõustusime neiu ettepanekuga küllalt kiiresti ja sõitsime taksoga kohale. Mr. Ridgeway oli juba seal ja üllatus veidi, nähes oma pruuti saabuvat kahe võhivõõraga. Mr. Ridgeway oli meeldiva välimusega noormees, pikk ja sihvakas, hallinevate juustega meelekohtadel, kuigi ta ei paistnud olevat palju üle kolmekümne. Miss Farquhar läks tema juurde ja pani oma käe ta käsivarrele: «Sa pead mulle andeks andma kooskõlastamata tegutsemise, Philip,» ütles ta. «Luba ma tutvustan sind monsieur Hercule Poirot'le, kellest sa oled palju kuulnud, ja tema sõbrale, kapten Hastingsile.»

Ridgeway oli väga üllatunud.

«Loomulikult olen ma teist kuulnud, monsieur Poirot,» ütles ta kätt surudes, «kuid mul polnud aimu, et Esmèe mõtles nõu küsida teilt minu ... meie mure kohta.»

«Kartsin, et sa ei luba mul seda teha, Philip,» ütles miss Farquhar leebelt.

«Ja nii otsustasid sa siis kindla peale välja minna,» märkis ta naeratades. «Ma loodan, et monsieur Poirot on võimeline heitma valgust sellele ebatavalisele mõistatusele. Tunnistan siiralt, et olen murest ja ärevusest peaaegu arust ära.» Tõesti, mr. Ridgeway pingul ja kurnatud nägu väljendas liiga selgelt pinget, mille all ta töötas.

«Olgu, olgu,» ütles Poirot. «Sööme nüüd lõunat ja nuputame koos ning vaatame, mida saab ära teha. Tahan kuulda mr. Ridgeway lugu tema enda suust.»

Sel ajal, kui me olime restorani suurepärase biifsteegi ja neerupudingiga ametis, jutustas Philip Ridgeway obligatsioonide kadumisega seotud asjaoludest. Tema lugu langes miss Farquhar'i poolt jutustatuga täpselt kokku. Kui ta lõpetas, võttis Poirot jutuotsa üles küsimusega: «Mis täpselt viis teid avastuseni, et obligatsioonid on varastatud, mr. Ridgeway?»

Ridgeway naeris üsna mõrult.

«See paistis mulle otse silma, monsieur Poirot. Ma ei saanud mitte näha. Reisikohver oli pooleldi nari alt väljas, üleni kraabitud ja katki lõigatud sellest kohast, kust oli püütud lukku lahti murda.»

«Kuid nagu ma aru sain, oli avatud võtmega?»

«Tõepoolest. Püüti lahti murda, kuid ei saadud. Lõpuks õnnestus kuidagi lukk lahti saada.»

«Veider,» ütles Poirot, kelle silmades hakkas vilkuma mulle nii tuttav rohekas helk

«Väga veider! Nad raiskasid palju, palju aega, üritades kohvrit avada ja siis — armas jumal! — leidsid nad, et neil on võti igale Hubbs'i unikaalsele lukule».

«Selles just asi ongi, et neil ei saanud võtit olla. Ma ei lahsunud sellest päeval ega ööl.»

«Olete te selles kindel?»

«Ma võin seda vanduda, ja muuseas, kui neil olnuks võti või selle dublikaat, miks pidid nad siis raiskama aega ilmselt mitte lahtimurtava luku murdmisele?»

«Ah! See on täpselt sama küsimus, mida me endilt küsime! Ma julgen ennustada, et lahendus, kui me selle kunagi leiame, sõltub sellest imelikust tõsiasjast. Ma palun teid mitte pahaks panna, kui ma teile veel ühe küsimuse esitan: «Olete te täiesti kindel, et te kordagi ei lahkunud kohvrit lukustamata?»

Philip Ridgeway vaatas talle ainult otsa ja Poirot tegi vabandava žesti: «Ah, niisugused lood võivad juhtuda, ma kinnitan teile! Hästi, obligatsioonid varastati kohvrist. Mida varas nendega tegi? Kuidas korraldas ta nendega maalemineku?»

«Ah!», hüüdis Ridgeway. «See'p see ongi. Kuidas? Teade saadeti tollivõimudele ja iga isik, kes laevalt lahkus, otsiti põhjalikult läbi.»

«Ja obligatsioonid, ma arvan, kujutasid endast kogukat pakki?»

«Aga loomulikult. Laevale oli neid raske peita, ja igaljuhul on teada, et laevale neid ei peidetud, kuna pakuti müüa juba pool tundi enne «Olympia» saabumist ja ammu enne, kui sain telegraafi tööle ja numbrid välja saadetud. Üks maakler kinnitab, et ostis mõned obligatsioonid isegi varem kui «Olympia» randus. Kuid neid ei saa ju raadio teel saata».

«Raadio teel küll mitte, aga ehk tuli mõni puksiir laeva kõrvale?»

«Ainult ametivõimude omad, ja juba siis, kui alarm oli antud ja igaüks oli valvel. Ma jälgisin ise, et obligatsioone ei antaks mingil viisil üle mõnele kaatrile. Mu jumal, monsieur Poirot, see asi ajab mu hulluks! Inimesed juba räägivad, et ma varastasin need ise.»

«Kuid ka teid otsiti maabumisel läbi, eks ole?» küsis Poirot viisakalt.

«Jah.» Noormees vaatas talle hämmeldunult otsa.

«Te ei saanud minu mõttest aru, ma näen», ütles Poirot mõistatuslikult naeratades. «Nüüd sooviksin ma teha mõningaid uurimisi pangas.»

Ridgeway otsis välja kaardi ja kritseldas sinna mõned sõnad. «Näidake see ette ja mu onu võtab teld kohe vastu.» Poirot tänas, jättis hüvasti miss Farquhar'iga ja me hakkasime minema Threadneedle Street'il asuvasse Londoni ja Soti Panga peakontorisse. Tänu Ridgeway kirjale juhatati meid läbi sisse- ja väljamakseametnikega ääristatud lettide ja laudade labürindi, üles teisele korrusele, kus peadirektorid meid vastu võtsid. Need olid kaks tõsist härrasmeest, kes olid panga juhtimisel halliks läinud. Mr. Vavasouril oli lühike valge habe, mr. Shaw oli puhtalt raseeritud.

«Ma arvan, et te olete eradetektiiv?» ütles mr. Vavasour. «Nii, nii. Me andsime end loomulikult Scotland Yardi kätesse. Inspektor McNeil uurib seda juhtumit. Väga võimekas politseinik, ma arvan.»

«Olen selles kindel», ütles Poirot viisakalt. «Lubate esitada mõned küsimused teie vennapoja nimel? Kes tellis selle luku Hubbs'i juurest?»

«Tellisin selle ise», ütles mr. Shaw. «Ma ei usalda siin ühtki ametnikku. Mis puutub võtmeisse, siis üks oli mr. Ridgeway'l, teised kaks on minu kolleegi ja minu käes.»

«Ja ühelgi ametnikul polnud neile juurdepääsu?»

Mr. Shaw pöördus küsivalt mr. Vavasouri poole.

«Ma arvan, et olen täpne öeldes, et nad jäid seifi. Panime nad sinna 23-ndal», ütles mr. Vavasour. «Mu kolleeg jäi õnnetult haigeks kaks nädalat tagasi — just samal päeval, kui Philip ära sõitis. Ta just äsja paranes.»

(Järgneb)

Parimad kaastööd

Selle õppeaasta algul andsime lubaduse (vt. TP, 1. sept.) välja selgitada KUU PARIM KAASTÖÖ TP veerguđel. Juhtus paraku aga nii, et seekord jäid **toimetuse** lubadused vaid lubadusteks. Üks kuu (4 ajalehenumbrit) tundus olevat liiga lühike aeg. Tehkem siis kokkuvõte (olgu ette öeldud, et toimetusepoolne, seega paratamatult üsna subjektiivnet) semestri lõpu eel.

Meie arvates olid kaalukamad-huvitavamad-omanäolisemad kaastööd sel semestril:

* **«ÕPUG-77»** ja sellele vahetult järgnev **«KAS MITTE KA MEIL?»**, TP 14. ja 21. okt., autorid tootmise ökonoomika ja organiseerimise kateedri õppejõud **Heino Levald** ning üliõpilased **Anne Randmer** (TM-31) ja **Priit Kolbre** (TM-71).

* Spordilugu **«3×1=4»**, TP 25. nov., autor **Tarmo Veer** (TP-31).

* Reisikiri **«KOREA—VIETNAM»** TP 9. ja 16. dets., autor komsomolikomitee sekretär **Igor Mihelson.**

* **EÜE** probleeme ja TPI-d käsitlev pikem kirjutis 25. nov. TP-s, autor **Jüri Laast-Laas.**

* Artiklid noortemuusika teemadel: **«NELJA VABARIIGI ESINDUSGRUPP»**, **«EKSIRÄNNAKUD JÄTKUVAD»**, **«MEELELAHUTUS»** TP 16. sept., **«NOORUS VALIB RÜTME»** 14. okt., **«NOORTE MEELISMUUSIKA»** 25. nov., **«PARIMAID JÄRJESTADES»** 2. dets., **«REIN RANNAPI KONTSERDI VASTUKAJAD»** 9. dets., autor **Riho Paumann.**

Täname sisukate kaastööde eest ülalmainitud autoreid, kellele on määratud meie poolt väikesed meened. Aastavahetuse kiirete meeleolude tõttu võtame teiega ühendust veebruaris. Täname aga ka kõiki teisi, kes TP sisemuse üle südant valutavad. Uute kaastöödeni uuel aastal ja uuel semestril.

TP toimetus

Toimetusse tuli kiri

Lugesin TP-st nr. 37 Riho Paumanni ja Leo Laasi kirjutisi Rein Rannapi kontserdi kohta. Mul tekkisid mõningad mõtted, mida tahaksin toimetusega jagada.

Kirjutised olid naljaks liiga tõsised ja asjalikuks jutuks pisut segased. Ehk oli tegemist (enese)paroodiaga? Parodeerimine on ju moes. Ainult et autorid ei suutnud sel juhul eesmärki saavutada.

Tundub, et autoreile kontsert-*show* eriti ei meeldinud. Ehk võinuks siis tulemata jätta. Oleks ka enne vaheaega kõigile toole jätkunud.

Ei olda rahul sellega, et pool pange vett klaveri taha kallati. Nõus. Ämber oleks pidanud külma vett ääreni täis olema ja tulnuks ta valada mitte klaveri taha, vaid otse R. P.-le pähe.

Ei suru oma arvamust peale, kuid minule meeldis *show* väga ja järgmine meeldib loodetavasti veelgi enam. Loodan nimelt, et teatavad huligaansed subjektid, kes muusika vahele labasusi karjuvad, aerosooliga töötlemise asemel ukse taha saadetakse.

Veel tahaksin öelda, et mõnes eelnevas TP-s ilmunud muusika-alastes kirjutistes võiks palade ja plaatide nimetuste kõrvale sulgudes lisada originaalnimetuse. Liiga vaevarikas on mõistatada, kuidas kõlab tegelikult näiteks «Salat mõttemuusikast». Iseenesest hea mittesõna-sõnaline tõlge ei tohiks liiga kaugele minna.

MUUSIKAS DILETANT

Toimetuselt. Loeme selle looga R. Rannapi esimese kontsert show vastukajad ammendatuks. Ülaltoodu autor palus oma kirjutist küll mitte avaldada, kuid toimetus pidas vajalikuks siiski ka teiselaadset arvamust välja pakkuda. Toimetus arvab ka, et kontserts how oli hea juba selle poolest, et ta ühest ja samast asjast nii palju vastakaid arusaamisi põhjustas, mis ka leheveergudele jõudsid. Juttu oli maja peal kuulda muidugi hulga rohkem.

SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT

Kõrgkoolide spartakiaadile kriips alla

Käesoleva aasta kõrgkoolide spartakiaad kordas mullust paremusjärjestust: **I TRÜ — 56 p.; II TPI — 47 p.; III TPedI — 39 p.; IV EPA — 31 punktiga.**

Kui möödunud aastal oli TRÜ-l 8, TPI-l ja TPedI-l 6 ning EPA-l üks esikoht, siis sedapuhku esines tubliit TRÜ, saavutades üle poolte (11) esikohtadest. TPI sai 5, TPedI 3 ja EPA 2 esikohta.

Meie võistkondadest tulid esikohale **klassikalised maadlejad (treener H. Kaasik), VTK talvised mitmevõistlejad (H. Kaselaan), tennisistid (V. Topaasia), mehed võrkpallurid (J. Kalamäsi) ja vehklejad (T. Puks).**

Kahjuks jäi k. a. pidamata jalgpalliturniir, kuna teised kõrgkoolid peale TPI ei tegele sellega aastaringselt. Esikohti lootsime ka vabamaadlejatelt ja poksijatelt. Esimestel tuli napilt alla vanduda TRÜ sportlastele, aga poksisektsioon (treener A. Murtazin) ei tulnud toime löögijõulise võistkonna komplekteerimise ja Tartusse lähetamisega.

Kahel alal, naiste võrkpallis ja laskmises, TPI ei osalenud. Võrkpallis tekkis arusaamatus võistluste läbiviimise ajas ja esikoht selgitati TRÜ—TPedI kohtumises.

Mõned aastad tagasi võistlesime laskespordis võrdväärselt teiste kõrgkoolidega. Nüüd, mil laskesport on sõjalise kateedri käes, on selge, et selles tiirus ja nende relvadega võistlussporti viljelda ei saa. Sellisel sõjalisrakenduslikul alal peaks meil siiski töötama elujõuline sektsioon (nagu vabariigi teistes kõrgkoolides), sest laskureid meil on. Puuduvad ainult relvad, tiir ja treener!

1978. a. kõrgkoolide spartakiaadi võistlusjuhendisse on tehtud hulgaliselt muudatusi. Välja on jäänud jalgpall, suusatamise kahevõistlus, mäehüpped ja slaalom. Kavva on võetud male ja rühmvõimlemine. On suurendatud VTK mitmevõistluse naiskondi ja tennise võistkonda. Vähendatud on raskejõustiku alade osalejate arvu.

Järgmine aasta tuleb raske, sest paralleelselt kõrgkoolide spartakiaadiga toimub ka Eesti NSV järjekordne suvespartakiaad. Peame jälgima, et igal alal läheks võistlustulle meie tugevaim koosseis. Mõtlema peame ka sellele, kuidas suurendada võistlustele kaasaelajate arvu. Enamus kõrgkoolide sarja võistlusi möödub ilma ergutava publikuta.

ALEKSANDER TŠESNOKOV

SÕNALIS-MUUSIKALINE KIRJANDUSÕHTU

Teisipäeva õhtul kogunes Raamatusõprade Klubisse ootuspäraselt palju kirjandushuvilisi. Meeldivas interjööris — Glehni lossis — loeti ja kuulati eesti luulet 1917. aastast. Pikema sissejuhatava sõnavõtuga esines tuntud kirjandusloolane Nigol Andersen. H. Visnapuu, J. Semperi, M. Underi jt. luuletusi lugesid Noorsooteatri näitlejad Ivi Lepik ja Paul Laasik. Organiseerijad olid ette valmistanud ülevaatliku näituse 1917. a. eesti raamatu kujundamisvariantidest. Üheks külaliseks oli nüüdsest Raamatusõprade Klubi auliige O. Kuningas.

KIRJANIKUD RAAMATUIST

** Inimene ja tema tegevus on vaid üheksordsed, raamatu elu mitmekordne.*

A. S. PUŠKIN

** Kui ma näen, kuidas inimesed teadmata, mida peale hakata jõudeajaga, otsivad enestele kõikvõimalikke viletsaid meelelahutusi, otsin ma välja raamatu ja üllen endamisi: sellest üksi on küllalt kogu eluks.*

F. M. DOSTOJEVSKI

** Raamat on kõikjal vaimset energiat koondav ja korraldav ning arendav vahend. Raamat on kultuuri ja mõistuse sümbol.*

Raamat on nagu sild inimesest inimeseni.

J. SMUUL

NALJAVÕISTLUS

Nalja ei olegi olemas...

...täpselt samuti, nagu jumalatki pole olemas. Seda tõsiasja on inimkonna enamik juba ammu tähele pannud ja sellest omad tõsised järeldused teinud. Paraku aga leidub siiski veel mõningaid üksikuid naljauskujaid. Nende ümberveenmiseks ongi alljärgnevad read.

Kõigepealt — mis on nali? Sellele küsimusele ei ole siiani veel ühtki rahuldavat vastust. *Kõik see, mis naerma ajab* arvatakse. Mis asi naer on, seda selgitame veidi edaspidi. Nüüd aga üks näide nalja puudumise (ehk naljatuse) kohta. Arvatakse, et on naljakas järgmine lugu.

Kord tulnud hajameelne professor loengule, ühes jalas tume, teises hele sokk. Üliõpilased juhtisid otsekohe tema tähelepanu sellele, lootuses, et professor läheb koju sekke vahetama ja loeng jääb ära. Selle peale vastanud professor, et ta just kodust tuli ja seal oli täpselt samasugune paar — üks sokk tume, teine hele.

Seltsimehed, kus on siin nali? Uurime seda lugu sõna-sõnalt, et ükski naljaraas (kui seda üldse olemas on) kaduma ei läheks. Võtame sõnade järjekorras. *Kord* — on siin nalja või ei? Loomulikult ei. *Tulnud* — ka ei mingit nalja. *Hajameelne* — ei ole nalja, *professor* — ammugi mitte, *loengule* — ei ole, jne.

Saame lõppkokkuvõttes terve rea «ei»-sid ja mitte naljaraasugi. Ehk on nali peidetud sõnade või ridade vahele? Siin võime kas luubiga või elektronmikroskoobiga uurida — ikka vaid naljatühjad kohad. Sellisele täpsele ja väga põhjalikule analüüsile ei pea vastu ükski oletatav *nali!*

Miks siis ikkagi meie ühiskonnas mõned üksikud inimesed aeg-ajalt naeravad? On ju iga normaalne inimene valdava osa ööpäevast tõsine.

Siin, seltsimehed, on tegemist lihtsalt halva tervisliku seisundiga: inimesel ütleb närv üles, kõigele vaatamata ei suuda ta jääda tõsiseks ja hakkab naerma.

Mis siis naer on? Ei muud kui midagi haigutuse ja aevastuse vahepealset: suu on laiali, hambad irevil, vaat ei pritsib sülgegi. Mõnel saadab kogu seda väljanägemist veel mingi ebamäärane, mõkitav heli. Lihtsalt jube. Mõelge vaid, kui te passipilt oleks selline...

Ei, tõsine viisakas inimene ei naera kunagi. Ja vastupidigi — inimene, keda me kunagi pole naermas näinud, on kindlasti äärmiselt viisakas ja lugupeetav.

Mis teha aga siis, kui kõikidele pingutustele vaatamata kipub naer peale? Mida ette võtta, et vähemalt teiste silmis jääda tõsiseks ja viisakaks? Naerda, hambad ristis ja suu krampliikult kinni? Ei, see nipp ei lähe läbi, paistab liiga välja. Katsugeniiviisi näiteks aevastust varjata...

Viisakas inimene otsib sellisel kriitilisel juhul mõne inimtühja koha, ehk, sellise võimaluse puudumisel, kas või... WC (mitte segamini ajada «M»- ja «N»-uksi!), seisab kannatlikult järjekorras, siseneb kabiini, paneb ukse hoolikalt riivi, tõmbab vee jooksma ja naerab seejärel mitte valjemini kui vesi suliseb. Seejärel tuleb ta WC-st välja (veelkord mitte segamini ajada «M»- ja «N»-uksi!) ja ükski hing ei või teda naermises kahtlustada.

Nii on siis lood nalja ja naeruga. Nalja ei ole olemas, inimesed mõtlevad selle ainult ise välja. Kui aga nalja pole, mida me siis üldse naerame?

Märgusõna «NALI»

NB!

Tuleval nädalal ilmub venekeelne «Tallinna Polütehnik». Järgmine eestikeelne lehenumber kannab ilmumiskuupäeva 6. jaanuar.

Ega siis muud kui asjalikku aastavahetust.

Vastutava toimetaja asetäitja A. LUKS

«Таллинский политехник», орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42. Hind 2 kop.

MB-08377
Tell. nr. 2249

Toimetuse aadress: Tallinn 200026, Ehitajate tee 5, V korpus, tuba 410, tel. 532-723